

at disse sagsområder er unddraget ombudsmandens tilsyn. Som det imidlertid også er fremhævet af ombudsmanden selv, er det dog uklart, hvad der er egentlige statsopgaver. Man fremhæver imidlertid, at i sager, der efter almindelig opfattelse betragtes som statslige, vil der i reglen være adgang til påklage til statsmyndighederne, og i så fald er der sørget for fornøden kontrol. Hertil kan føjes, at statsopgaver, der er henlagt til kommunale organer, derigen- nem jo netop i højere grad vil være under offentlighedens indseende, end hvis de blev administreret af et statsorgan uden deltagelse af valgte repræsentanter. At grænsen mellem de statslige og det kommunale forvaltningsområde og dermed afgrænsningen af ombudsmandens nuværende kompetence- område, hvad enten man lægger sagens reale indhold til grund eller sonderer efter, hvilke myndigheder der har behandlet den, ikke er skarp, kan ikke motivere, at ombuds- mandskontrollen gøres altomfattende.

4) For den kommunale administration vil en ombudsmandskontrol efter organisa- tionernes opfattelse ikke kunne undgå at medføre en betydelig arbejdsmæssig belast- ning. Ombudsmanden har ganske vist givet udtryk for, at han ikke mener, at han vil komme til at ulejlige kommunerne med tidsrøvende ekspeditioner af betydning. Han udtaler herved, at der naturligvis vil komme en del sager, som han vil spørge om og få en forklaring på; det vil da — mener han — meget hurtigt vise sig, om der er noget at gøre i sagen. Denne bedømmelse kan set fra kommunernes synspunkt ikke tiltrædes. En offentlig myndighed, som får en klage til høring fra ombudsmanden, vil vel næsten uvægerligt straks underkaste den en så indgående behandling og belysning som overhovedet praktisk muligt og ikke indskrænke sig til i første omgang at give ombudsmanden en kortfattet besked, hvor- ved f. eks. klagens berettigelse summarisk afvises. Men er udarbejdelsen af sådanne redegørelser vanskelig og i højeste grad tids- og arbejdskrævende, f. eks. for central- administrationens embedsmænd, må det være indlysende, at den også i høj grad vil kunne komme til at bebyrde kommunernes folk. Særlig de mindre kommuner, som slet ikke eller kun i begrænset udstrækning råder over uddannet, lønnet udhjælp, og som

hverken kan eller bør være indstillet på udarbejdelse af større skriftlige udfærdigel- ser af den art, der her er tale om, vil blive meget vanskeligt stilled.

Selv om det foreskrives, at der ikke klages til ombudsmanden, før den normale klage- vej har været forsøgt, vil det derhos van- skeligt kunne undgås, at kommunerne i et vist omfang får sager til erklæring fra om- budsmanden, hvori denne betingelse af en eller anden grund ikke er opfyldt. Herigen- nem vil arbejdsbyrden yderligere blive forøget.

5) Ombudsmanden har endelig i sit fore- drag rejst spørgsmålet, om det ville være anbefalelsesværdigt ikke at gennemføre en fuldstændig ombudsmandskontrol med kom- munerne, men — som i Sverige — en delvis kontrol.

Som sondringer, der i så henseende kunne komme i betragtning, nævner ombudsman- den a) sondringen mellem kommunale og statslige opgaver inden for kommunalfor- valtningen, b) den svenske sondring mellem kommunal egenforvaltning af privatretlig karakter og selvforvaltning af offentligretlig karakter, c) en sondring efter om kommunen ved udøvelsen af sin offentlige myndighed direkte griber ind i borgernes personlige eller formuesfære eller ikke og endelig d) en sondring efter, om der foreligger strafansvar. Ombudsmanden fremhæver selv de store vanskeligheder, der vil være forbundet med at praktisere sondringer af denne art, og de kommunale organisationer må i det store og hele være enige i disse betragtninger.

Særlig finder man imidlertid anledning til stærkt at fremhæve, at man ikke her i landet på samme måde som i Sverige kan drage et skarpt skel imellem, hvorvidt de folkevalgte, kommunale tilsynsmænd optræder som med- lemmer af den besluttende forsamling eller som medlemmer af administrative og for- valtende organer, således at de i førstnævnte relation skulle kunne holdes uden for om- budsmandsområdet, men i sidstnævnte ind- drages. I Sverige er den besluttende be- føjelse henlagt til stadsfullmægtige (kom- munalfullmægtige), ret talstærke forsamlin- ger, der kun mødes med forholdsvis lange mellemrum, medens den udøvende beføjelse er henlagt til kommunalnämnd og andre mere snævert sammensatte organer. Denne sondring er helt ukendt her i landet, og